

Musikkonkurrence

Wolfgang Amadeus Mozart: Violinkonzert nr. 4, D-dur, KV 218.

Bedømmelsesdato: 20. juni 2020.

Deltagere (format: violinsolist (orkester, dir. [dirigentens navn])):

- Salvatore Accardo (Prague Chamber Orchestra, dir. Salvatore Accardo)
- Kristóf Baráti (Hungarian Chamber Orchestra, dir. NN)
- Reinhold Barchet (Kammerorchester Pro Musica Stuttgart, dir. Rolf Reinhardt)
- Augustin Dumay (Camerata Academica Salzburg, dir. NN)
- James Ehnes (Mozart Anniversary Orchestra, dir. NN)
- Isabelle Faust (Il Giardino Armonico, dir. Giovanni Antonini)
- Christian Ferras (Orchestre de la Société des Concerts du Conservatoire, dir. André Vandernoot)
- Julia Fischer (Nederlands Kamerorkest, dir. Yakov Kreizberg)
- Zino Francescatti (Columbia Symphony Orchestra, dir. Bruno Walter)
- Szymon Goldberg (Philharmonia Orchestra, dir. Walter Susskind)
- Arthur Grumiaux (Sinfonieorchester des Südwestrundfunks, dir. Ernest Bour)
- Ida Haendel (McGill Chamber Orchestra, dir. Alexander Brott)
- Hilary Hahn (BBC Symphony Orchestra, dir. Andrew Davis)
- Jascha Heifetz (Royal Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham)
- Václav Hudeček (Virtuosi di Praga, dir. Igor Oistrakh)
- Leonidas Kavakos (Camerata Salzburg, dir. NN)
- Herman Krebbers (Nederlands Kamerorkest, dir. David Zinman)
- Fritz Kreisler (Orchester der Berliner Staatsoper, dir. Leo Blech)
- Gidon Kremer (Wiener Philharmoniker, dir. Nikolaus Harnoncourt)
- Sigiswald Kuijken (La Petite Bande, dir. Ryo Terakado)
- Ágnes Langer (orkester NN, dir. NN)
- Ji Young Lim (Orchestre Royal de Chambre de Wallonie, dir. NN)
- Vanya Milanova (orkester NN, dir. Vasil Kazandjiev)
- Nathan Milstein (Orchestre de Chambre de Lausanne, dir. Paul Klecki)
- Viktoria Mullova (Orchestra of the Age of Enlightenment, dir. NN)
- Anne-Sophie Mutter (London Philharmonic Orchestra, dir. NN)
- Lena Neudauer (Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken Kaiserslautern, dir. Bruno Weil)
- David Oistrakh (Moscow Philharmonic Orchestra, dir. Kyrill Kondrashin)
- Itzhak Perlman (Wiener Philharmoniker, dir. James Levine)
- Wolfgang Schneiderhan (Berliner Philharmoniker, dir. Hans Schmidt-Isserstedt)
- Gil Shaham (SWR Symphonieorchester, dir. Nicholas McGegan)

- Tanja Sonc (Chamber Orchestra of the Slovenian Philharmonic Orchestra, dir. Tanja Sonc)
- Vladimir Spivakov (English Chamber Orchestra, dir. Vladimir Spivakov)
- Arabella Steinbacher (Orchestre de la Suisse Romande, dir. Marek Janowski)
- Isaac Stern (English Chamber Orchestra, dir. Alexander Schneider)
- Henryk Szeryng (New Philharmonia Orchestra, dir. Alexander Gibson)
- Joseph Szigeti (London Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham)
- Maxim Vengerov (Verbier Festival Chamber Orchestra, dir. Maxim Vengerov)
- Frank Peter Zimmermann (Kammerorchester des Symphonieorchesters des Bayerischen Rundfunks, dir. Radoslaw Szulc)
- Pinchas Zukerman (Saint Paul Chamber Orchestra, dir. NN)

Vindere:

- (1) David Oistrakh (Moscow Philharmonic Orchestra, dir. Kyrill Kondrashin);
- (2) Anne-Sophie Mutter (London Philharmonic Orchestra, dir. NN);
- (3) Jascha Heifetz (Royal Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham).

Specialpris for de bedste cadenzaer / Eingänge (blandt deltagerne i 2. runde): David Oistrakh.

Specialpris for de flotteste solisttriller i 1. sats (blandt deltagerne i 2. runde): Ágnes Langer.

Indstilling

Særpladser: Kristóf Baráti, Lena Neudauer.

Antal koncertviolinister, der har et relevant bidrag, og som har opnået fortrinsret: 40, nemlig:

Salvatore Accardo, Reinhold Barchet, Augustin Dumay, James Ehnes, Isabelle Faust, Christian Ferras, Julia Fischer, Zino Francescatti, Szymon Goldberg, Arthur Grumiaux, Ida Haendel, Hilary Hahn, Jascha Heifetz, Václav Hudeček, Leonidas Kavakos, Herman Krebbers, Fritz Kreisler, Gidon Kremer, Sigiswald Kuijken, Ágnes Langer, Ji Young Lim, Yehudi Menuhin, Vanya Milanova, Nathan Milstein, Viktoria Mullova, Anne-Sophie Mutter, David Oistrakh, Itzhak Perlman, Wolfgang Schneiderhan, Gil Shaham, Tanja Sonc, Vladimir Spivakov, Arabella Steinbacher, Isaac Stern, Henryk Szeryng, Joseph Szigeti, Jacques Thibaud, Maxim Vengerov, Frank Peter Zimmermann, Pinchas Zukerman.

Antallet af koncertviolinister med fortrinsret: 128 (71 mænd, 57 kvinder)

Eftersom antallet af supplikanter, nemlig 40, plus antal særpladser (2) overstiger det maksimale antal pladser (40), er dommerpanelet nødt til at udelukke 2 af de fortrinsberettigede fra deltagelse i denne konkurrence. Frasorteringen følger princippet om en præstationsbaseret adgang til musikkonkurrencerne (cfr. musikkonkurrencereglerne, kapitlet "Om udvælgelsen af musikkonkurrencernes deltagere / deltagende hold"). Da nærværende konkurrence er en konkurrence i en violinkoncert af Mozart, ser dommerpanelet først på, hvordan suplikanterne har klaret sig i tidligere afholdte Mozart-koncurrencer.

Dommerpanelet har hidtil afholdt 2 Mozart-koncurrencer med deltagelse af violinister:

- Wolfgang Amadeus Mozart: Violinsonate nr. 18, G-dur, KV 301; Violinsonate nr. 21, E-mol, KV 304; Violinsonate nr. 35, A-dur, KV 526 (bedømt den 25. december 2018)
- Wolfgang Amadeus Mozart: Klavertrio, B-dur, KV 502 (bedømt den 17. august 2019)

I violinsonatekonkurrencen har flg. supplikanter haft spilletekniske problemer eller stilperiodeforståelsesproblemer:

- Szymon Goldberg
- Ji Young Lim
- Yehudi Menuhin
- Anne-Sophie Mutter
- Wolfgang Schneiderhan
- Joseph Szigeti
- Jacques Thibaud

I klavertriokonkurrencen har flg. supplikanter haft stilperiodeforståelsesproblemer:

- Augustin Dumay
- Anne-Sophie Mutter

De 8 ovennævnte koncertviolinister nærer alle en stor repertoire-mæssig interesse for Mozart, idet de alle har udgivet mindst én pladeindspilning omfattende violinsonater og / eller violinkoncerter af Mozart.

Anne-Sophie Mutter havde stilperiodeforståelsesproblemer i violinsonatekonkurrencen (mangelfuld forståelse af klassicismens musikæstetik m.h.t. brugen af virkemidler, in casu brugen af pianissimo) og stilperiodeforståelsesproblemer i klavertriokonkurrencen (manglende forståelse af betydningen af 'allegretto' i det 18. århundrede).

Anne-Sophie Mutter slipper desuagtet for videre tiltale, fordi hun har opnået en placering (førsteplads) ved konkurrencen i Johannes Brahms: Violinkoncert, D-dur, opus 77 (bedømmelsesdato: 20. juni 2018).

Augustin Dumay havde stilperiodeforståelsesproblemer i klavertriokonkurrencen (manglende forståelse af betydningen af 'allegretto' i det 18. århundrede). Augustin Dumay slipper ikke desto

mindre for videre tiltale, fordi han har opnået en placering (fjerdeplads), sammen med Maria João Pires og Jian Wang, ved klavertriokonkurrencen.

Af de 6 øvrige ovennævnte koncertviolinister er Ji Young Lim, født 1995, stadig under uddannelse (kilde: artiklen om "Lim Ji-young" på den engelske Wikipedia). Formentlig har hun gennemført sin bacheloruddannelse, men Wikipedia-artiklen og hendes web site (<https://www.jiyoung-lim.com/>) indeholder ingen oplysninger herom. Hendes bidrag til denne konkurrence er en opførelse fra en international musikkonkurrence, hvorimod de 5 øvrige koncertviolinister bidrager med pladeindspilninger. Til dato har hun kun deltaget i én af dommerpanelets musikkoncurrencer, nemlig den ovennævnte violinsonatekonkurrence. Jacques Thibaud har hidtil deltaget i 2 konkurrencer (Brahms, Mozart), dog uden at skabe positive resultater.

Yehudi Menuhin har indtil videre deltaget i 3 konkurrencer (Brahms, Mozart, Bach) uden at skabe positive resultater. I 2 konkurrencer (Mozart, Bach) har Menuhin haft stilperiodeforståelsesproblemer.

Szymon Goldberg har hidindtil deltaget i 2 konkurrencer (Mozart, Bach) og har i Bach-konkurrencen skabt et positivt resultat (post festum har han fået sin stilperiodeforståelse godkendt efter de reviderede stilperiodeforståelsesregler for barokmusiksolistkonkurrencers konkurrencer for ikke-historiske opførelser).

Wolfgang Schneiderhan har indtil nu deltaget i 3 konkurrencer (Mozart, Bach, Corelli) og har i Bach-konkurrencen skabt et positivt resultat (post festum har han fået sin stilperiodeforståelse godkendt efter de reviderede stilperiodeforståelsesregler for barokmusiksolistkonkurrencers konkurrencer for ikke-historiske opførelser). I Corelli-konkurrencen fik Schneiderhan dog sin stilperiodeforståelse underkendt.

Joseph Szigeti har til dato deltaget i 3 konkurrencer (Mozart, Bach, Prokofiev) og har i Bach-konkurrencen skabt et positivt resultat (post festum har han fået sin stilperiodeforståelse godkendt efter de reviderede stilperiodeforståelsesregler for barokmusiksolistkonkurrencers konkurrencer for ikke-historiske opførelser). Til gengæld har Szigeti haft spilletekniske problemer i 2 konkurrencer (Mozart, Prokofiev).

Af de 6 koncertviolinister, som har haft spilletekniske problemer og / eller stilperiodeforståelsesproblemer ved konkurrencen i violinsonater af Mozart, og som endnu ikke har opnået en placering (vinderplads) eller vundet specialpriser, har Szymon Goldberg samlet set klaret sig bedst; Wolfgang Schneiderhan har klaret sig næstbedst; Joseph Szigeti har klaret sig tredjebedst; Ji Young Lim har klaret sig fjerdebedst; Jacques Thibaud har klaret sig femtebedst; og Yehudi Menuhin har klaret sig dårligst.

KONKLUSION: Yehudi Menuhin og Jacques Thibaud udelukkes på denne baggrund fra deltagelse i nærværende konkurrence i Mozarts 4. Violinkoncert, KV 218.

2. runde

Deltagere (format: violinsolist (orkester, dir. [dirigentens navn])):

- Salvatore Accardo (Prague Chamber Orchestra, dir. Salvatore Accardo)
- James Ehnes (Mozart Anniversary Orchestra, dir. NN)
- Zino Francescatti (Columbia Symphony Orchestra, dir. Bruno Walter)
- Arthur Grumiaux (Sinfonieorchester des Südwestrundfunks, dir. Ernest Bour)
- Ida Haendel (McGill Chamber Orchestra, dir. Alexander Brott)
- Hilary Hahn (BBC Symphony Orchestra, dir. Andrew Davis)
- Jascha Heifetz (Royal Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham)
- Václav Hudeček (Virtuosi di Praga, dir. Igor Oistrakh)
- Ágnes Langer (orkester NN, dir. NN)
- Anne-Sophie Mutter (London Philharmonic Orchestra, dir. NN)
- David Oistrakh (Moscow Philharmonic Orchestra, dir. Kyrill Kondrashin)
- Itzhak Perlman (Wiener Philharmoniker, dir. James Levine)
- Gil Shaham (SWR Symphonieorchester, dir. Nicholas McGegan)
- Arabella Steinbacher (Orchestre de la Suisse Romande, dir. Marek Janowski)
- Isaac Stern (English Chamber Orchestra, dir. Alexander Schneider)

Generelle bemærkninger

Velkommen til den første musikkonkurrence i en violinkoncert af Wolfgang Amadeus Mozart! Dommerpanelet agter at afholde i alt 8 konkurrencer i violinkoncerter fra klassicismen, 5 konkurrencer i Mozarts violinkoncerter og 3 konkurrencer i Haydns violinkoncerter. Der skal efter planen afholdes konkurrencer i de 5 violinkoncerter, der er overleveret under Mozarts navn, og som i Mozart-forskningen regnes for ægte, nemlig KV 207, KV 211, KV 216, KV 218 og KV 219.

Udgangspunktet for denne konkurrence er Wolfgang Amadeus Mozart: Violinkoncert nr. 4, D-dur, KV 218, og det er en forudsætning for deltagelse i konkurrencen, at koncertviolinisten opfører denne koncert i sin helhed. Der afholdes 2 runder i denne konkurrence. Det er en forudsætning for deltagelse i 2. runde, at koncertviolinisten ikke har nogen spilletekniske problemer eller problemer med stilperiodeforståelse, og at koncertviolinisten ikke forfægter nogen fortolkninger, som dommerpanelet finder helt uantagelige.

I 2. runde vil dommerpanelet se nærmere på:

- deltagernes værkfortolkninger eksklusive cadenzaer og Eingänge
- deltagernes cadenzaer (1. sats, takt 212; 2. sats, takt 77) og Eingänge (3. sats, takt 178, 209)
- deltagernes solisttriller i 1. sats (optalt efter både "Alte Mozart-Ausgabe" og "Neue Mozart-Ausgabe")

Deltagerne i nærværende konkurrence er fundet på flg. vis:

- Kristóf Baráti og Lena Neudauer har dommerpanelet tildelt særpladser (cfr. afsnittet "Indstilling" supra), fordi de begge nærer en stor, repertoire-mæssig interesse for Mozarts violinkoncerter og har udgivet pladeindspilninger af Mozarts 5 violinkoncerter, hvori dommerpanelet afholder konkurrencer
- koncertviolinister, der har et relevant bidrag, og som har opnået fortrinsret (cfr. afsnittet "Indstilling" supra)

Oleg Kagan (Academic Symphony Orchestra of Moscow State Philharmonic Society, dir. David Oistrakh) har desværre meldt afbud; det beklager dommerpanelet dybt. Den herved ledigtblevne plads på deltagerlisten overdrages til Joseph Szigeti (London Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham). Szigeti ville være blevet udelukket fra deltagelse i denne konkurrence, såfremt Kagan ikke havde meldt afbud (cfr. afsnittet "Indstilling" supra). Dommerpanelet har på YouTube ved en fejl bogmærket et bidrag fra den australske violinist Sarah Chang (Concert Chamber Orchestra of the Animato International Violin Competition, dir. Spiros Rantos) i den tro, at der var tale om den amerikansk-koreanske koncertviolinist Sarah Chang (født 10. december 1980), som fik 2. pladsen i konkurrencen om Brahms' violinkoncert (bedømmelsesdato: 20. juni 2018). Det er ikke tilfældet. Dommerpanelet beklager forvekslingen. Den fortrinsberettigede Sarah Chang, der rent spilleteknisk er dygtigere end den australske Sarah Chang, har intet relevant bidrag til denne konkurrence. Den herved ledigtblevne plads på deltagerlisten overdrages til Ji Young Lim (Orchestre Royal de Chambre de Wallonie, dir. NN). Ji Young Lim ville være blevet udelukket fra deltagelse i denne konkurrence, såfremt den amerikansk-koreanske Sarah Chang havde haft et relevant bidrag, og Kagan ikke havde meldt afbud (cfr. afsnittet "Indstilling" supra).

Nærværende konkurrence i Mozarts 4. Violinkoncert er den første musikkonkurrence, hvortil dommerpanelet er tvunget til at begrænse adgangen, fordi antallet af supplikanter, nemlig 40, plus antal særpladser (2) overstiger det maksimale antal pladser (40). I denne forbindelse har dommerpanelet finpudset de retningslinjer, som dommerpanelet forpligter sig til at følge ved frasorteringen af overtallige supplikanter (cfr. musikkonkurrencereglerne, kapitlet "Om udvælgelsen af musikkonkurrencernes deltagere / deltagende hold"). Denne finpudsning skal tilgodese, at disse retningslinjer for elimination af overtallige supplikanter også ville kunne anvendes uden katastrofale resultater, såfremt der med tiden skulle opstå kamp om pladserne ved de øvrige kategorier af musikkonkurrencer. I særdeleshed har finpudsningen haft til hensigt at sikre, at retningslinjerne for frasortering af overtallige supplikanter også ville kunne anvendes på all-round klaversolister, der som regel er langt mere specialiserede end all-round violinsolister. Ideelt set bør en klaversolist, der er ekspert i Chopin, kunne få adgang til konkurrencerne i Chopins klaverværker, selvom vedkommende har klaret sig dårligt ved konkurrencer i klaverværker af andre komponister. Derfor er det ikke en farbar vej at frasortere alle supplikanter, der har haft spilletekniske problemer, uden hensyn til deres interesser og eventuelle specialisering. Ydermere beror spilletekniske problemer ikke altid på mangelfuld spilleteknisk beherskelse; spilletekniske problemer kan undertiden skyldes motivationsproblemer: violinsolister, der elsker Prokofiev, men hader Shostakovich;

klaversolister, der elsker Chopin, men hader Schubert og Schumann; barokviolinister, der elsker Vivaldi og Bach, men hader Corelli.

Dommerpanelets violinsolistkonkurrencer henvender sig til flg. målgrupper:

- all-round violinsolister med et særligt, repertoire-mæssigt fokus på romantikkens violinkoncerter og violinkoncertstykker
- all-round violinsolister, der fortrinsvis interesserer sig for moderne kompositionsmusik og det 18. århundrede
- all-round violinsolister, der fortrinsvis interesserer sig for moderne kompositionsmusik
- barokviolinister, der optræder som solister

Det violinsolistrepertoire, hvori dommerpanelet afholder konkurrencer, udtrykker derfor et kompromis mellem interesserne hos de ovennævnte målgrupper og dommerpanelets egne interesser, idet partiturerne tilgængelighed, værkernes musikhistoriske betydning og spilletekniske udfordringer også har indflydelse på udvælgelsen af komponister og værker.

Ved bedømmelsen af deltagerne i denne konkurrence har dommerpanelet konsulteret urtekstudgaven af Mozarts KV 218 in: "Neue Mozart-Ausgabe", Serie V, Werkgruppe 14, Band 1: "Violinkonzerte und Einzelsätze", pp. 151-204, hrsg. von Christoph-Hellmut Mahling, Kassel: Bärenreiter-Verlag, 1983.

Foruden urtekstudgaven af KV 218 i "Neue Mozart-Ausgabe" har dommerpanelet også konsulteret "Wolfgang Amadeus Mozarts Werke", Serie XII: "Concerte für die Violine mit Orchester", Band 1, Nr. 4 (= pp.1-30 (83-112)), hrsg. von Ernst Rudorff. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1877. Udateret moderne genoptryk. Denne udgave er en del af "Alte Mozart-Ausgabe", der udkom hos Breitkopf & Härtel i Leipzig fra januar 1877 til december 1883.

Hvor intet andet er anført, er henvisninger til Mozarts Violinkoncert nr. 4 henvisninger til urtekstudgaven i "Neue Mozart-Ausgabe".

I Mozarts klaverkoncerter fordobler solistpartiet basso-continuo-partiet i tutti. I Mozarts violinkoncerter fordobler solistpartiet førsteviolinpartiet i tutti. Ganske som ved dommerpanelets konkurrencer i Mozarts klaverkoncerter er det ved dommerpanelets konkurrencer i Mozarts violinkoncerter solistens valg, om han / hun ønsker at spille med på tutti-passagerne.

Originalmanuskriptet til Mozarts 4. Violinkoncert er dateret "Salzburg, oktober 1775" (cfr. udgivelsen i "Neue Mozart-Ausgabe").

I Mozarts 4. Violinkoncert er orkestreringen:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn i D
- strygere (1. violin, 2. violin, 1. bratsch, 2. bratsch)

- basso continuo

Orkestreringen med 2 oboer, 2 horn, strygere og basso continuo genfindes også i en række af Mozarts tidlige symfonier (nemlig Mozarts Symfoni nr. 4 (KV 19), nr. 5 (KV 22), nr. 10 (KV 74), nr. 16 (KV 128), nr. 17 (KV 129) og nr. 29 (KV 201)) samt i en række af Mozarts tidlige klaverkoncerter (nemlig Mozarts Klaverkoncert nr. 7 (KV 242), nr. 8 (KV 246) og nr. 9 (KV 271)). Antallet af satser (nemlig 3) er som i en violinkoncert af Vivaldi og en symfoni (ital. sinfonia) af Vivaldi; men satsrækkefølgen er ikke 'hurtig - langsom - hurtig' som i Vivaldis violinkoncerter, idet 3. sats i Mozarts 4. Violinkoncert følger rondoformen og alternerer mellem passager, der har 'allegro ma non troppo' som tempoangivelse, og passager, der har 'andante grazioso' som tempoangivelse.

Hvis vi ser bort fra violinsolistpartiet og opdelingen af bratscherne i 2 partier, er orkestreringen i Mozarts 4. Violinkoncert ganske som i Giovanni Battista Sammartinis Symfoni i A-dur, J-C 60, fra september 1772. Også Haydn skrev en række symfonier med 3 satser og samme orkestrering som G.B. Sammartini, cfr. Haydns symfonier nr. 2, nr. 4, nr. 10, nr. 12, nr. 16-19 og nr. 25-27.

Mozarts 4. Violinkoncert har med andre ord en symfonisk opbygning (med både Vivaldis symfonier og visse af G.B. Sammartinis symfonier som forbilleder), men står også i gæld til Vivaldis violinkoncertform.

Besad Mozart et direkte kendskab til G.B. Sammartinis symfonier, da han skrev sin 4.

Violinkoncert? Sandsynligvis! G.B. Sammartini (ca. 1700 - 1775) boede i Milano hele sit liv. I perioden 1769-1773 foretog W.A. Mozart 3 rejser til Italien sammen med sin fader Leopold Mozart. Den anden og den tredje rejse gik til Milano; den første rejse gik til flere forskellige byer i Italien, heriblandt Milano. Desuden betragtede den tjekkiske komponist Josef Mysliveček (1737-1781), som Mozart mødte for første gang i Bologna i 1770, G.B. Sammartini som ophavsmand til Haydns stil. Så Mozart har formodentlig været opsat på at møde Sammartini eller på anden vis stifte bekendtskab med Sammartinis værker under opholdene i Milano.

Havde Mozart kendskab til Vivaldis værker, da han komponerede sin 4. Violinkoncert?

Sandsynligvis! Under den første af Mozarts 3 ovennævnte Italiensrejser fik Mozart lejlighed til at studere i Bologna under komponisten Giovanni Battista Martini (1706-1784). G.B. Martini besad et musikbibliotek, der omfattede ca. 17000 bind. Dette musikbibliotek, som Mozart formentlig havde adgang til, medens han studerede komposition i Bologna under Martini, har sandsynligvis omfattet værker af Vivaldi, som minimum violinkoncerter af Vivaldi. Desforuden har den franske Vivaldi-forsker Marc Pincherle påpeget, at Mozart i alle sine violinkoncerter på nær den første har markeret sit kendskab til Vivaldi ved at begynde 1. sats med en tutti-passage, der benytter en arpeggieret tonikaakkord som motiv, et af de mest karakteristiske motiver i Vivaldis værker (cfr. Marc Pincherle: Vivaldi. Génie du baroque, Paris: Éditions Le Bon Plaisir, 1955; engelsk oversættelse ved Christopher Hatch (New York: W.W. Norton & Comp., 1957), side 70f.). I Mozarts 2. Violinkoncert (KV 211), der har D-dur som tonika, åbner 1. sats, 1. takt, unisont med den arpeggierede tonikaakkord (D-Fis-A). I Mozarts 3. Violinkoncert (KV 216), der har G-dur som tonika, åbner 1. sats, takt 1-3, med den arpeggierede tonikaakkord (G-H-D) i oboerne. I Mozarts 4. Violinkoncert (KV 218), der har D-dur som tonika, åbner 1. sats, takt 2, unisont med den arpeggierede tonikaakkord (D-Fis-A). I Mozarts 5. Violinkoncert (KV 219), der har A-dur

som tonika, åbner 1. sats, takt 2, med den arpeggierte tonikaakkord (A-Cis-E) hos violinsolisten og førsteviolinerne.

Mozarts 4. Violinkoncert har flg. satser:

1. Allegro
2. Andante cantabile
3. Rondeau: Andante grazioso - Allegro ma non troppo

Første sats indeholder et marchtema, der introduceres i takt 1-4. Det skal i sagens natur være muligt at gå til lyden af et marchtema. Et løbetempo passer altså ikke til et marchtema, hvilket rejser spørgsmålet, hvorfor Mozart har valgt angivelsen "allegro" til 1. sats. Om denne problematik (tempovalg ved marchtema) cfr. konkurrencen i Franz Liszt: Les Préludes (d'après Lamartine). Poème symphonique, no. 3, S. 97, LW G 3 (bedømmelsesdato: 2. november 2019), afsnittet "Generelle bemærkninger". *Allegro* forstået som en tempobetegnelse er et løbetempo og derfor for hurtigt til 1. sats grundet satsens marchtema. Mozart levede imidlertid i en overgangsperiode, hvor *allegro*-begrebet ændrede sig fra en karakterbetegnelse (*allegro* (italiensk): rask, munter, glædelig, fro) til en tempobetegnelse. Fortolkes førstesatsens *allegro* som en karakterbetegnelse snarere end en tempobetegnelse, er meningen øjensynlig, at Mozart har villet overlade det præcise tempovalg i 1. sats til solisten / dirigenten. Det følger dog af Vivaldis koncertform, som Mozart benytter i sine violinkoncerter, at satsfølgen m.h.t. de første to satser bør være: hurtig sats - langsom sats. Derfor bør tempoet i 1. sats som minimum være *andante* og eventuelt lidt hurtigere (f.eks. *allegretto* (der på Mozarts tid svarede til vore dages *andantino*), *moderato* eller *allegro moderato* (der på Mozarts tid svarede til vore dages *allegretto*)). Under alle omstændigheder implicerer Mozarts brug af Vivaldis koncertform, at 1. sats bør være hurtigere end 2. sats. Da 2. sats i Vivaldis koncertform er den langsomme sats, kan tempoforskellen mellem de to første satser eventuelt bibeholdes ved at sænke tempoet i 2. sats, fra *andante cantabile* til f.eks. *andantino* (der på Mozarts tid svarede til vore dages *adagietto*) eller til et endnu langsommere tempo.

Medens førstesatsens *allegro* må fortolkes som en karakterbetegnelse, må tredjesatsens *allegro ma non troppo* fortolkes som en tempobetegnelse. Endskønt *grazioso* er en karakterbetegnelse, kan *andante grazioso* næppe være en ren karakterbetegnelse, da *andante* er afledt af det italienske verbum *andare*, der betyder 'at gå'. Desforuden giver angivelsen *allegro ma non troppo* ikke mening, hvis man antager, at *allegro* her er en karakterbetegnelse; for i så fald skulle *allegro ma non troppo* betyde 'munter, men ikke for munter', hvilket er en meningsløs angivelse. Derfor må tredjesatsens modstilling af 'andante grazioso'-passager og 'allegro ma non troppo'-passager indikere en tempoforskel.

Det følger endvidere af koncertens genrekonventioner, at solisten på en overbevisende façon skal demonstrere sin eminente spilletekniske beherskelse. Hertil hører bl.a., at solisten skal vise, at han / hun kan spille teknisk set vanskelige passager i et tempo, der understreger hans / hendes fortræffelige spilletekniske beherskelse. Af de 3 satser er 1. sats spilleteknisk betragtet den mest krævende for solisten, så derfor bør tempoet her ikke være langsommere, end hensynet til marchtempoet tilsiger. Cfr. konkurrencen i Fryderyk Chopin: 12 Études, opus 10

(bedømmelsesdato: 31. oktober 2018), afsnittet "Afgørelse", bemærkningerne ad Guiomar Novaes (à propos Vladimir Horowitz' kritik af generelle temporeduktioner som fortolkningsstrategi ("slow playing")).

Blandt de af Mozarts klaverkoncerter, hvortil Mozarts egne Eingänge og cadenzaer er bevarede (KV 624), gælder det, at Mozarts cadenzaer og Eingänge indeholdt præcis 3 elementer: akkorder (svarende til dobbelt-, triple- og kvadrupelgreb på en violin), runs og forsiringer. Der er ikke overleveret cadenzaer og Eingänge til Mozarts violinkoncerter skrevet af Mozart selv. Men det må antages, at de cadenzaer og Eingänge, som Mozart muligvis skrev til sine egne violinkoncerter, har indeholdt de samme elementer som de cadenzaer og Eingänge, Mozart skrev til sine egne klaverkoncerter. Det vil derfor være et plus, hvis solistens cadenzaer og eventuelle Eingänge indeholder forsiringer.

Mange af denne konkurrences violinsolister er tydeligvis nervøse i begyndelsen af 1. sats, fordi violinsolistens første solistiske passage (1. sats, takt 42-108) begynder i det høje register. Dommerpanelet har derfor stiltiende set igennem fingre med mindre tonekvalitetsproblemer hos solisterne i 1. sats, takt 42-56.

Tekniske problemer

Kristóf Baráti (Hungarian Chamber Orchestra, dir. NN): Baráti intonerer i 3. sats, takt 101, for dybt på den første appoggiatur, på tonen H4.

Ji Young Lim (Orchestre Royal de Chambre de Wallonie, dir. NN): Lim intonerer for lavt på H5 to gange i 2. sats, takt 30. Intonationen på H5 i 2. sats, takt 31, er dog ren.

Nathan Milstein (Orchestre de Chambre de Lausanne, dir. Paul Klecki): Milstein spiller helt forkerte noder i 3. sats, takt 100-102 (hukommelsesproblem?).

Henryk Szeryng (New Philharmonia Orchestra, dir. Alexander Gibson): Szeryngs triller i 1. sats, takt 65, 69, 99, 142, 193 er ikke gode nok til solistoptræden.

Szymon Goldberg (Philharmonia Orchestra, dir. Walter Susskind): Goldberg har problemer med skinger tone i det høje register i alle 3 satser. Problemerne er omfattende i 1. sats, af moderat omfang i 2. sats og sporadiske i 3. sats.

Reinhold Barchet (Kammerorchester Pro Musica Stuttgart, dir. Rolf Reinhardt): Barchet har ofte problemer med skinger tone i det høje register i 1. sats.

Christian Ferras (Orchestre de la Société des Concerts du Conservatoire, dir. André Vandernoot): Ferras har nu og da problemer med skinger tone i det høje register i 1. sats. Også i 2. sats, takt 66-69, har Ferras problemer med skinger tone i det høje register.

Wolfgang Schneiderhan (Berliner Philharmoniker, dir. Hans Schmidt-Isserstedt): Schneiderhan har ofte problemer med skinger tone i det høje register i 1. sats, også i cadenzaen (takt 212). I 2. sats, takt 15f., 35, 56, 66-69, 77 (cadenzaen) samt 3. sats, takt 199-201, 209 (Eingang), har Schneiderhan ligeledes problemer med skinger tone i det høje register.

Herman Krebbers (Nederlands Kamerorkest, dir. David Zinman): Krebbers har undertiden problemer med skinger tone i det høje register i 1. sats, også i cadenzaen.

Lena Neudauer (Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken Kaiserslautern, dir. Bruno Weil): Neudauer har sommetider problemer med skinger tone i det høje register i alle 3 satser.

Joseph Szigeti (London Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham): I 1. sats lyder Szigetis violin som en sanger, der har halsbetændelse eller blot belægninger på stemmebåndene (tonekvalitetsproblem), når han spiller triller i takt 99, 193.

Augustin Dumay (Camerata Academica Salzburg, dir. NN): Tonekvaliteten er ikke konkurrencedygtig, når Dumay spiller i det høje register.

Isaac Stern (English Chamber Orchestra, dir. Alexander Schneider): Den første akkord i 2. sats, takt 1, mangler på lydsporet.

Fritz Kreisler (Orchester der Berliner Staatsoper, dir. Leo Blech): Dårlig lyd kvalitet (omfattende baggrundsstøj på pladeindspilningen).

Zino Francescatti (Columbia Symphony Orchestra, dir. Bruno Walter): Nedsat lyd kvalitet (en smule baggrundsstøj som følge af slitage på LP-pladen).

Vanya Milanova (orkester NN, dir. Vasil Kazandjiev): Nedsat lyd kvalitet (en smule baggrundsstøj på live-optagelsen).

Herman Krebbers (Nederlands Kamerorkest, dir. David Zinman): Forstyrrende maskinelle lyde (én gang i 2. sats og én gang i 3. sats) i det rum, hvori afspilningen af Krebbers' LP-indspilning finder sted.

Tanja Sonc (Chamber Orchestra of the Slovenian Philharmonic Orchestra, dir. Tanja Sonc): Lettere reduceret lyd kvalitet (en smule forvrængning). Forvrængningen vokser med lyd styrken.

Fritz Kreisler (Orchester der Berliner Staatsoper, dir. Leo Blech): Orkestret har intonationsproblemer i 1. sats, takt 10f., 14-17.

Interaktionsproblemer

Isabelle Faust (Il Giardino Armonico, dir. Giovanni Antonini): I sin vibratoløse opførelse af Mozarts 4. violinkoncert lyder Faust som en orkesterviolinist, der lejlighedsvis har solistiske passager, og orkestret overdøver hende gentagne gange i alle 3 satser. I det 17. århundredes Italien opstod koncerten i sin urform som det, Arnold Schering kaldte en koncertsymfoni: en modstilling af to eller flere orkestergrupper, der lejlighedsvis har solistiske passager, men hvor dedikerede solistpartier mangler (cfr. Arnold Schering: *Geschichte des Instrumentalkonzerts bis auf die Gegenwart*, Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1905, side 24). Koncertformens historiske udvikling hos de italienske barokkomponister førte fra denne gruppekonzert over *concerto grosso* (Alessandro Stradella, Arcangelo Corelli) til solokonzerten (Antonio Vivaldi), hvor én solist stilles over for et orkester. Mozarts violinkoncerter følger Vivaldis koncertform (cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra), så det er næppe historisk korrekt, når Isabelle Faust og Il Giardino Armonico vælger at opføre Mozarts 4. Violinkoncert som en gruppekonzert, hvor violinsolistpartiet behandles som en orkesterstemme med solistiske passager.

Gil Shaham (SWR Symphonieorchester, dir. Nicholas McGegan): I en række kortere passager i 1. sats, hvor Shaham præsenterer partiturfvigende pianissimo-fortolkninger, spiller orkestret for kraftigt.

Øvrige bemærkninger A

Vladimir Spivakov (English Chamber Orchestra, dir. Vladimir Spivakov): Spivakov improviserer en appoggiatur i 1. sats, takt 55, lige før partiturtrillen. Improvisation af forsiringer er ikke tilladt uden for cadenzaer og Eingänge ved dommerpanelets konkurrencer i Mozarts koncerter, cfr. konkurrencen i Mozarts Klaverkoncert nr. 21, C-dur, KV 467 (bedømmelsesdato: 26. februar 2020), afsnittet "Generelle bemærkninger", in fine. Spivakov improviserer en Eingang i 3. sats, takt 70, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her! I klassicismens koncerter bruges improvisation kun i de cadenzaer og Eingänge, hvis placering er angivet i partituret (cfr. henvisningen supra til konkurrencen i Mozarts 21. Klaverkoncert). Placeringen af cadenzaer og Eingänge i Mozarts koncerter er angivet i "Neue Mozart-Ausgabe", og solisterne forventes at følge disse angivelser.

Isabelle Faust (Il Giardino Armonico, dir. Giovanni Antonini): Faust improviserer appoggiaturer i 2. sats, takt 42, 85-87. Dommerpanelet misbilliger improvisation af forsiringer uden for cadenzaer og Eingänge i Mozarts koncerter, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov. Faust improviserer Eingänge i 3. sats, takt 70 og takt 216, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingänge her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Pinchas Zukerman (Saint Paul Chamber Orchestra, dir. NN): Zukerman improviserer en Eingang i 3. sats, takt 70, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Frank Peter Zimmermann (Kammerorchester des Symphonieorchesters des Bayerischen Rundfunks, dir. Radoslaw Szulc): Zimmermann improviserer Eingänge i 3. sats, takt 70, 126, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingänge her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Leonidas Kavakos (Camerata Salzburg, dir. NN): Kavakos improviserer en Eingang (mordenter) i 3. sats, takt 70, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Sigiswald Kuijken (La Petite Bande, dir. Ryo Terakado): Kuijken improviserer en Eingang i 3. sats, takt 70, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Gidon Kremer (Wiener Philharmoniker, dir. Nikolaus Harnoncourt): Kremer improviserer et drejemotiv på fermaten i 2. sats, takt 85. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov. Kremer improviserer desuden Eingänge i 3. sats, takt 70, 126, på fermaten. Men der kan ikke improviseres Eingänge her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Tanja Sonc (Chamber Orchestra of the Slovenian Philharmonic Orchestra, dir. Tanja Sonc): Sonc improviserer en Eingang i 3. sats, takt 126, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Maxim Vengerov (Verbier Festival Chamber Orchestra, dir. Maxim Vengerov): Vengerov improviserer appoggiaturer på fermaten i 2. sats, takt 85. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov. Vengerov improviserer desforuden en Eingang i 3. sats, takt 70, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Viktorija Mullova (Orchestra of the Age of Enlightenment, dir. NN): Mullova improviserer appoggiaturer på fermaten i 2. sats, takt 85. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov. Ydermere improviserer Mullova en Eingang i 3. sats, takt 126, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Julia Fischer (Nederlands Kamerorkest, dir. Yakov Kreizberg): Fischer improviserer appoggiaturer på fermaten i 2. sats, takt 85. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov. Fischer improviserer endvidere en Eingang i 3. sats, takt 126, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Vanya Milanova (orkester NN, dir. Vasil Kazandjiev): Milanova improviserer en Eingang i 3. sats, takt 70, på fermaten. Men der kan ikke improviseres nogen Eingang her, cfr. bemærkningerne supra ad Spivakov.

Øvrige bemærkninger B

Arthur Grumiaux (Sinfonieorchester des Südwestrundfunks, dir. Ernest Bour): Grumiaux' cadenza (til 2. sats) og Eingang (til 3. sats) indeholder ingen forsiringer, og dermed demonstrerer Grumiaux ikke den ønskede forståelse af Mozarts stil (cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, in fine).

Jascha Heifetz (Royal Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham): Heifetz' Eingang til 3. sats indeholder forsiringer (mordenter, drejemotiver). Heifetz' cadenza til 1. sats indeholder triller. Heifetz' cadenza til 2. sats indeholder ingen forsiringer udover den obligatoriske trille, der afslutter cadenzaen. Så vidt, så godt. Heifetz' cadenzaer og Eingang indeholder dog for meget tematisk materiale. En vellykket komposition forener gentagelse og variation, idet et begrænset tematisk materiale (bestående af temaer / motiver) - eller blot figurer - gentages for at skabe struktur og sammenhæng. Eksempel: I passagen, der har formen XY1XY2XY3XY4, hvor Y1, Y2, Y3 og Y4 er dobbeltgrebsakkorder og X er en enkelt tone, skaber gentagelserne af tonen X struktur og sammenhæng.

Hilary Hahn (BBC Symphony Orchestra, dir. Andrew Davis): Hahns cadenzaer og Eingang indeholder forsiringer. Hun besidder en lidt bedre forståelse af kompositoriske principper end Heifetz, idet hun har tilegnet sig nogle kompositoriske principper ved at studere J.S. Bachs sonater og partiter for solo violin (BWV 1001-1006), men hun kunne med fordel have begrænset det tematiske materiale.

Salvatore Accardo (Prague Chamber Orchestra, dir. Salvatore Accardo): Accardos første Eingang (3. sats, takt 178) indeholder runs, men ingen forsiringer. Accardos anden Eingang (3. sats, takt 209) indeholder triller. Accardos cadenza til 1. sats indeholder midtvejs en trille. Accardos cadenza til 2. sats indeholder ingen forsiringer. Accardo besidder en lidt bedre forståelse af kompositoriske principper end Heifetz, men han kunne med fordel have begrænset det tematiske materiale.

Itzhak Perlman (Wiener Philharmoniker, dir. James Levine): Perlmans cadenzaer og Eingang indeholder forsiringer. Han besidder en lidt bedre forståelse af kompositoriske principper end Heifetz, men han kunne med fordel have begrænset det tematiske materiale og i højere grad have brugt det tematiske materiale til at skabe strukturerende gentagelser.

Zino Francescatti (Columbia Symphony Orchestra, dir. Bruno Walter): Den Eingang, som Francescatti har skrevet til 3. sats, indeholder en indledende trille, er klart struktureret og bygger på én, grundlæggende kompositionel idé (i stedet for et virvar af ideer). Men da Ehnes, Haendel og Oistrakh har skrevet mere omfattende cadenzaer, er Francescatti alligevel ikke konkurrencedygtig.

Ida Haendel (McGill Chamber Orchestra, dir. Alexander Brott): Haendel har skrevet en meget vellykket cadenza til 2. sats, der indeholder drejemotiver. Men da Oistrakh har skrevet meget vellykkede og elaborerede cadenzaer til 1. sats og 2. sats og en ligeså vellykket Eingang (til 3. sats, takt 209), der af omfang nærmest er en hel cadenza, er Haendel, når alt kommer til alt, dog ikke konkurrencedygtig i forhold til Oistrakh.

James Ehnes (Mozart Anniversary Orchestra, dir. NN): Ehnes' første Eingang (3. sats, takt 178) består af appoggiaturer; Ehnes' anden Eingang (3. sats, takt 209) indeholder triller og drejemotiver. Ehnes' cadenza til 1. sats indeholder flere forskellige typer af forsiringer. Ehnes' cadenza til 2. sats indeholder drejemotiver. Ehnes' cadenza til 1. sats har en meget interessant og vellykket første halvdel, der viser talent for komposition; desværre er cadenzaens anden halvdel stort set ikke andet end gentagelser fra anden halvdel af Joseph Joachims cadenza til 1. sats. Også Ehnes' cadenza til 2. sats er vellykket. Men samlet set taber Ehnes alligevel til Oistrakh, dels fordi Oistrakhs Eingang til 3. sats, takt 209, er en meget elaboreret cadenza, hvorimod Ehnes' Eingänge til 3. sats er væsentlig kortere og enklere, dels fordi Oistrakhs cadenzaer til 1. sats og 2. sats er mere selvstændige i forhold til Joseph Joachims cadenzaer til disse satser end Ehnes' cadenza til 1. sats.

Zino Francescatti (Columbia Symphony Orchestra, dir. Bruno Walter): Francescatti spiller 1. sats så langsomt, at der næsten ikke er nogen udfordringer forbundet med at spille triller på ottendedelsnoder. Derfor kan Francescatti ikke komme i betragtning til specialprisen for de flotteste solistriller i 1. sats (blandt deltagerne i 2. runde).

Noter A

Antallet af forsiringer i violinsolistpartiet:

A) Efter "Neue Mozart-Ausgabe":

* Antallet af triller:

1. sats: 28
2. sats: 11
3. sats: 7

* Antallet af appoggiaturer:

1. sats: 80
2. sats: 21
3. sats: 81

* Antallet af acciaccaturer:

1. sats: 1
2. sats: 0
3. sats: 12

[i urtekstudgaven af KV 218 (udgivet af Christoph-Hellmut Mahling i "Neue Mozart-Ausgabe") optræder acciaccaturer udelukkende som alternative læsemåder på steder, hvor Mozarts originalmanuskript (efter 1945 opbevaret i Biblioteka Jagiellońska, Kraków; indtil 1945 opbevaret i Preußische Staatsbibliothek, Berlin) anfører acciaccaturer, men udgiveren foretrækker appoggiaturer]

B) Efter "Alte Mozart-Ausgabe":

* Antallet af triller:

1. sats: 28
2. sats: 11
3. sats: 8

* Antallet af appoggiaturer:

1. sats: 79
2. sats: 21
3. sats: 80

* Antallet af acciaccaturer:

1. sats: 0
2. sats: 0
3. sats: 0

Noter B

Opførelsesvarighed for deltagerne i 2. runde [ved live-koncerter er entre på scenen, pauser, publikumsklapsalver og sortie fraregnet; ved pladeindspilninger er tomt lydspor fraregnet]:

Samlet

Salvatore Accardo (Prague Chamber Orchestra, dir. Salvatore Accardo):

Total: 08:51 (I); 07:56 (II); 08:08 (III)

Cadenza: 01:08 (I); 01:08 (II)

Ekskl. cadenza: 07:43 (I); 06:48 (II)

James Ehnes (Mozart Anniversary Orchestra, dir. NN):

Total: 08:50 (I); 07:30 (II); 07:07 (III)

Cadenza: 01:23 (I); 01:06 (II)

Ekskl. cadenza: 07:27 (I); 06:24 (II)

Zino Francescatti (Columbia Symphony Orchestra, dir. Bruno Walter):

Total: 09:46 (I); 07:55 (II); 07:17 (III)

Cadenza: 01:44 (I); 01:14 (II)

Ekskl. cadenza: 08:02 (I); 06:41 (II)

Arthur Grumiaux (Sinfonieorchester des Südwestrundfunks, dir. Ernest Bour):

Total: 08:59 (I); 06:25 (II); 06:22 (III)

Cadenza: 02:01 (I); 00:28 (II)

Ekskl. cadenza: 06:58 (I); 05:57 (II)

Ida Haendel (McGill Chamber Orchestra, dir. Alexander Brott):

Total: 09:03 (I); 07:38 (II); 07:23 (III)

Cadenza: 01:50 (I); 01:27 (II)

Ekskl. cadenza: 07:13 (I); 06:11 (II)

Hilary Hahn (BBC Symphony Orchestra, dir. Andrew Davis):

Total: 08:50 (I); 07:49 (II); 07:38 (III)

Cadenza: 01:56 (I); 01:27 (II)

Ekskl. cadenza: 06:54 (I); 06:22 (II)

Jascha Heifetz (Royal Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham):

Total: 07:55 (I); 06:31 (II); 06:32 (III)

Cadenza: 00:50 (I); 00:59 (II)

Ekskl. cadenza: 07:05 (I); 05:32 (II)

Václav Hudeček (Virtuosi di Praga, dir. Igor Oistrakh):

Total: 09:07 (I); 08:10 (II); 07:21 (III)

Cadenza: 01:49 (I); 01:34 (II)
Ekskl. cadenza: 07:18 (I); 06:36 (II)

Ágnes Langer (orkester NN, dir. NN):
Total: 09:18 (I); 06:07 (II); 06:30 (III)
Cadenza: 02:09 (I); 00:32 (II)
Ekskl. cadenza: 07:09 (I); 05:35 (II)

Anne-Sophie Mutter (London Philharmonic Orchestra, dir. NN):
Total: 08:53 (I); 06:53 (II); 06:55 (III)
Cadenza: 01:45 (I); 00:32 (II)
Ekskl. cadenza: 07:08 (I); 06:21 (II)

David Oistrakh (Moscow Philharmonic Orchestra, dir. Kyrill Kondrashin):
Total: 08:45 (I); 07:21 (II); 07:36 (III)
Cadenza: 01:51 (I); 01:36 (II)
Ekskl. cadenza: 06:54 (I); 05:45 (II)

Itzhak Perlman (Wiener Philharmoniker, dir. James Levine):
Total: 08:29 (I); 07:05 (II); 06:53 (III)
Cadenza: 01:18 (I); 00:52 (II)
Ekskl. cadenza: 07:11 (I); 06:13 (II)

Gil Shaham (SWR Symphonieorchester, dir. Nicholas McGegan):
Total: 08:47 (I); 07:09 (II); 06:41 (III)
Cadenza: 01:51 (I); 01:31 (II)
Ekskl. cadenza: 06:56 (I); 05:38 (II)

Arabella Steinbacher (Orchestre de la Suisse Romande, dir. Marek Janowski):
Total: 09:19 (I); 07:35 (II); 06:45 (III)
Cadenza: 02:13 (I); 01:44 (II)
Ekskl. cadenza: 07:06 (I); 05:51 (II)

Isaac Stern (English Chamber Orchestra, dir. Alexander Schneider):
Total: 09:22 (I); 08:51 (II); 07:42 (III)
Cadenza: 01:44 (I); 01:22 (II)
Ekskl. cadenza: 07:38 (I); 07:29 (II)

2. sats

* Hurtigt andante: Arthur Grumiaux, Jascha Heifetz, Ágnes Langer, David Oistrakh, Gil Shaham, Arabella Steinbacher

- * Langsomt andante: Ida Haendel, Itzhak Perlman
- * Adagietto: James Ehnes, Zino Francescatti, Hilary Hahn, Václav Hudeček, Anne-Sophie Mutter
- * Adagio: Salvatore Accardo
- * Lento: Isaac Stern

3. sats

- * Andante - Allegro: Arthur Grumiaux
- * Andante - Moderato: Salvatore Accardo, James Ehnes, Zino Francescatti, Václav Hudeček, Ágnes Langer, Itzhak Perlman, Arabella Steinbacher
- * Adagietto - Allegretto med rubato: Isaac Stern
- * Andante - Allegro moderato: Ida Haendel, Jascha Heifetz, Hilary Hahn, Gil Shaham
- * Andante - Allegretto med rubato: Anne-Sophie Mutter
- * Andante - Andantino, Andante - Moderato: David Oistrakh

Noter C

Cadenzaer og Eingänge fra deltagerne i 2. runde:

A) Solister, der har skrevet cadenzaer:

- * Salvatore Accardo (1. sats, 2. sats)
- * James Ehnes (1. sats, 2. sats)
- * Arthur Grumiaux (2. sats)
- * Ida Haendel (2. sats)
- * Hilary Hahn (1. sats, 2. sats)
- * Jascha Heifetz (1. sats, 2. sats)
- * David Oistrakh (1. sats, 2. sats)
- * Itzhak Perlman (1. sats, 2. sats)

B) Solister, der spiller Joseph Joachims cadenzaer:

- * Zino Francescatti (1. sats)
- * Ida Haendel (1. sats)
- * Ágnes Langer (1. sats)
- * Anne-Sophie Mutter (1. sats, 2. sats)
- * Gil Shaham (1. sats)
- * Arabella Steinbacher (1. sats)
- * Isaac Stern (1. sats)

C) Solister, der spiller David Oistrakhs cadenzaer:

- * Arthur Grumiaux (1. sats)

* Václav Hudeček (1. sats, 2. sats)

D) Solister, der spiller Arthur Grumiaux' cadenza:

* Ágnes Langer (2. sats)

E) Solister, der spiller Ida Haendels cadenza:

* Zino Francescatti (2. sats) - forkortet udgave

* Gil Shaham (2. sats)

* Arabella Steinbacher (2. sats)

* Isaac Stern (2. sats) - med små modifikationer

F) Solister, der har skrevet Eingänge:

* Salvatore Accardo (3. sats, takt 178, 209)

* James Ehnes (3. sats, takt 178, 209)

* Zino Francescatti

* Arthur Grumiaux

* Hilary Hahn

* Jascha Heifetz

* David Oistrakh

* Itzhak Perlman

G) Solister, der spiller Joseph Joachims Eingang:

* Ida Haendel

* Václav Hudeček

* Anne-Sophie Mutter

* Gil Shaham

* Arabella Steinbacher

* Isaac Stern

H) Solister, der spiller Arthur Grumiaux' Eingang:

* Ágnes Langer

Placeringen af Eingänge:

Salvatore Accardo: 3. sats, takt 178, 209.

James Ehnes: 3. sats, takt 178, 209.

Zino Francescatti: 3. sats, takt 209.

Arthur Grumiaux: 3. sats, takt 209.

Ida Haendel: 3. sats, takt 209.

Hilary Hahn: 3. sats, takt 209.

Jascha Heifetz: 3. sats, takt 209.

Václav Hudeček: 3. sats, takt 209.

Ágnes Langer: 3. sats, takt 209.
Anne-Sophie Mutter: 3. sats, takt 209.
David Oistrakh: 3. sats, takt 209.
Itzhak Perlman: 3. sats, takt 209.
Gil Shaham: 3. sats, takt 209.
Arabella Steinbacher: 3. sats, takt 209.
Isaac Stern: 3. sats, takt 209.

Afgørelse

Ved konkurrencen i Wolfgang Amadeus Mozart: Klaverkoncert nr. 21, C-dur, KV 467, "Elvira Madigan" (bedømmelsesdato: 26. februar 2020) konkurrerede de 4 koncertpianister, som nåede frem til 2. runde, alle på cadenzaer, men kun én af disse konkurrerede på tempovalg, hvorfor det i denne konkurrence gav mening at tage udgangspunkt i deltageres cadenzaer og eventuelle Eingänge ved besættelsen af de fire vinderpladser (første-, anden-, tredje- og fjerdepladsen). I modsætning hertil konkurrerer nogle af deltagerne i 2. runde ved denne konkurrence i Mozarts 4. Violinkoncert på tempo og dynamik (især tempo), andre deltagere konkurrerer på cadenzaer og Eingänge, og atter andre deltagere konkurrerer på triller eller spillestil. Kun et fåtal konkurrerer på både cadenzaer / Eingänge og tempo / dynamik. Derfor volder det i denne konkurrence problemer at rangordne de bedste præstationer, når deltagerne forsøger at udmærke sig i så mange, vidt forskellige henseender. For at løse dette bedømmelsesproblem har dommerpanelet besluttet at uddele to specialpriser ved denne konkurrence: én specialpris for de bedste cadenzaer / Eingänge og én specialpris for de flotteste solistriller i 1. sats, idet antallet af vinderpladser reduceres med én vinderplads (cfr. musikkonkurrencereglerne, kapitlet "Om bedømmelsen af deltagerne i musikkonkurrencerne"), og vinderpladserne forbeholdes de konkurrencedeltagere, som har udtænkt de bedste partiturfærdige fortolkninger.

For en profilering af tempovalg blandt deltagerne i 2. runde cfr. afsnittet "Noter B" supra.

Førstepladsen går til David Oistrakh (Moscow Philharmonic Orchestra, dir. Kyrill Kondrashin). Oistrakh skiller sig ud fra mængden med en ingeniørs fortolkning af 3. sats. I begyndelsen af 3. sats spiller Oistrakh 'allegro ma non troppo'-passagerne andantino; i slutningen af 3. sats spiller Oistrakh disse passager moderato. Derved forøges tempoforskellen mellem 'andante grazioso'-passagerne og 'allegro ma non troppo'-passagerne, efterhånden som 3. sats skrider frem. I 2. runde minder ingen af de øvrige deltageres fortolkninger af 3. sats om Oistrakhs fortolkning. Oistrakhs fortolkning af 3. sats fremstår derfor ikke som en række tilfældige variationer over andre af de præsenterede fortolkninger. Dertil kommer, at Oistrakh i 1. sats holder så højt et tempo (et hurtigt andante), at han klart demonstrerer evne og vilje til at bemestre de betydelige spilletekniske udfordringer i 1. sats under tilbørlig hensyntagen til satsens marchtema. Oistrakh spiller med andre ord ikke 1. sats langsommere, end hensynet til satsens marchtema kræver (cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, in fine).

Andenpladsen går til Anne-Sophie Mutter (London Philharmonic Orchestra, dir. NN). Mutter spiller 'allegro ma non troppo'-passagerne i 3. sats i tempoet *allegretto med rubato*, og herved markerer hun sig med en selvstændig fortolkning af 3. sats. Dog er hendes fortolkning af 3. sats ikke helt så usædvanlig som Oistrakhs. I 1. sats holder hun samme tempo som Oistrakh (et hurtigt andante) og demonstrerer således evne og vilje til at bemestre de betydelige spilletekniske udfordringer i 1. sats under tilbørlig hensyntagen til satsens marchtema.

Tredjepladsen går til Jascha Heifetz (Royal Philharmonic Orchestra, dir. Thomas Beecham). Heifetz udmærker sig med en selvstændig fortolkning af 3. sats, idet han spiller 'allegro ma non troppo'-passagerne i 3. sats i tempoet *allegro moderato*. Ida Haendel, Hilary Hahn og Gil Shaham følger Heifetz' tempovalg i 3. sats. Fortolkningerne af 3. sats hos Heifetz og Mutter virker dog lidt mere rutineprægede end Oistrakhs fortolkning. I 1. sats holder Heifetz samme tempo som Oistrakh (et hurtigt andante) og demonstrerer således evne og vilje til at bemestre de betydelige spilletekniske udfordringer i 1. sats under tilbørlig hensyntagen til satsens marchtema. Mutter viser dog større indsigt i Vivaldis koncertform end Heifetz, idet hun efter et hurtigt andante i 1. sats vælger adagietto i 2. sats, hvorimod Heifetz' fortolkning nivellerer tempoforskellen mellem første sats og anden sats. Mutter har imidlertid ikke selv udtænkt adagietto-fortolkningen af 2. sats. Havde adagietto-fortolkningen af 2. sats været Mutters egen fortolkning, kunne dommerpanelet have givet hende førstepladsen.

Isaac Stern gør sig bemærket med en 'adagietto - allegretto med rubato'-fortolkning af 3. sats og en lento-fortolkning af 2. sats. Salvatore Accardo profilerer sig med en adagio-fortolkning af 2. sats. Zino Francescatti fremstår i denne konkurrence som den ældste repræsentant for 'andante - moderato'-fortolkningen af 3. sats og adagietto-fortolkningen af 2. sats. Dommerpanelet finder dog desværre, at Salvatore Accardo, Zino Francescatti og Isaac Stern spiller 1. sats så langsomt, at de spilletekniske udfordringer i denne sats næsten forsvinder, hvilket strider mod koncertens genrekonventioner (cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, in fine). Salvatore Accardo, Zino Francescatti og Isaac Stern gør sig dermed skyldige i "slow playing", hvilket virker særlig fordægtigt i solistkonkurrencer. For en introduktion til Vladimir Horowitz' kritik af "slow playing" cfr. konkurrencen i Fryderyk Chopin: 12 Études, opus 10 (bedømmelsesdato: 31. oktober 2018), afsnittet "Afgørelse", bemærkningerne ad Guiomar Novaes.

I denne konkurrence konkurrerer Gil Shaham fortrinsvis på dynamik, nærmere bestemt pianissimo-fortolkninger af udvalgte passager i 1. sats. Dommerpanelet finder dog desværre, at dirigent og orkester ikke virker så tilstrækkelig forberedt på Shahams pianissimo-fortolkninger, at Shaham kan få en vinderplads (cfr. afsnittet "Interaktionsproblemer" supra, bemærkningerne ad Gil Shaham).

Specialprisen for de bedste cadenzaer / Eingänge (blandt deltagerne i 2. runde) går til David Oistrakh. Oistrakhs Eingang til 3. sats indeholder mordenter og triller. Oistrakhs cadenza til 1. sats indeholder appoggiaturer; desuden indeholder den triller i et afsluttende afsnit, der knytter an til Joseph Joachims cadenza til 1. sats. Oistrakhs cadenza til 2. sats indeholder drejemotiver og triller. Dermed har Oistrakh demonstreret den forståelse af Mozarts stil, som dommerpanelet

fordrer (cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, in fine). Oistrakhs Eingang og cadenzaer demonstrerer et klart talent for komposition, og samtidig har Oistrakh gjort mere ud af sin Eingang og cadenzaer end Ehnes, Francescatti og Haendel, der er jævnbyrdige med Oistrakh i henseende til talent for komposition (cfr. afsnittet "Øvrige bemærkninger B" supra).

Specialprisen for de flotteste solistriller i 1. sats (blandt deltagerne i 2. runde) går til Ágnes Langer. Dommerpanelet har ved uddelingen af denne specialpris set dels på kvaliteten af de enkelte triller, dels på antallet af vellykkede triller.

Appendix

Der er overleveret i alt 8 violinkoncerter under Mozarts navn (nemlig KV 207, KV 211, KV 216, KV 218, KV 219, KV 268, KV 271a og KV Anh. 294a), hvoraf 5 regnes for at være ægte (nemlig KV 207, KV 211, KV 216, KV 218 og KV 219).

Orkestreringen i Mozarts 1. Violinkoncert (KV 207) er som følger:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn i B alto (1. sats, 3. sats); 2 horn i Es (2. sats)
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

Orkestreringen i Mozarts 2. Violinkoncert (KV 211) er som følger:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn i D (1. sats, 3. sats); 2 horn i G (2. sats)
- strygere (1. violin, 2. violin, 1. bratsch, 2. bratsch)
- basso continuo

Orkestreringen i Mozarts 3. Violinkoncert (KV 216) er som følger:

- 1 violinsolist
- 2 oboer (1. sats, 3. sats); 2 fløjter (2. sats)
- 2 horn i G (1. sats, 3. sats); 2 horn i D (2. sats)
- strygere (1. violin, 2. violin, 1. bratsch, 2. bratsch)
- basso continuo

Orkestreringen i Mozarts 4. Violinkoncert (KV 218) er som følger:

- 1 violinsolist

- 2 oboer
- 2 horn i D
- strygere (1. violin, 2. violin, 1. bratsch, 2. bratsch)
- basso continuo

Orkestreringen i Mozarts 5. Violinkoncert (KV 219) er som følger:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn i A (1. sats, 3. sats); 2 horn i E (2. sats)
- strygere (1. violin, 2. violin, 1. bratsch, 2. bratsch)
- basso continuo

Spørgsmålet melder sig nu, om orkestreringen i Mozarts violinkoncerter er tidstypisk eller anormal. Eftersom Mozart er en af musikhistoriens største begavelser, og musikhistoriens store genier netop kan finde på at træffe kompositoriske valg, der er atypiske i forhold til deres samtid, kan spørgsmålet kun besvares ved at sammenligne orkestreringen i Mozarts violinkoncerter med orkestreringen i violinkoncerter, som er skrevet af middelmådige komponister fra Mozarts samtid. Dommerpanelet har til dette formål fundet en række middelmådige komponister fra Mozarts tid via artiklerne "List of classical violinists" og "List of Classical-era composers" (Den Engelske Wikipedia). Partiturerne til deres violinkoncerter har dommerpanelet fundet på IMSLP.

1) Jean-Baptiste Davaux (1742-1822):

Værk: Violinkoncert nr. 1, A-dur. Paris: Bailleux, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- strygere (1. violin / 1. sopranviola, 2. violin / 2. sopranviola, bratsch / altviola)
- basso continuo

2) Carl Ditters von Dittersdorf (1739-1799):

Værk: Koncert for 2 violiner, C-dur. Manuskript, sine anno.

Orkestrering:

- 2 violinsolister
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

Værk: Koncert for 2 violiner, D-dur, Kr. 155. Manuskript, sine anno.

Orkestrering:

- 2 violinsolister
- 2 jagthorn
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

3) Federigo Fiorillo (1755-1823):

Værk: Violinkoncert nr. 2, B-dur. Paris: Sieber, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

Værk: Violinkoncert nr. 4, Es-dur. Paris: Siebers søn, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

4) Ignaz Fränzl (1736-1811):

Værk: 2 Violinkoncerter, opus 1. Paris: Bailleux, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer (1. koncert); 2 fløjter (2. koncert)
- 2 horn ad libitum
- strygere (1. violin / 1. sopranviola, 2. violin / 2. sopranviola, bratsch / altviola)
- basso continuo

5) Alessandro Maria Antonio Fridzeri (1741-1825):

Værk: 2 Violinkoncerter, opus 5. Paris: A.M.A. Fridzeri, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist

- 2 fløjter
- 2 horn
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

6) Pietro Nardini (1722-1793):

Værk: 6 Violinkoncerter, opus 1. Amsterdam: J.J. Hummel, sine anno [1765].

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 jagthorn (ad libitum)
- strygere (1. violin, 2. violin, altviola / bratsch)
- basso continuo (varetaget af cello og orgel)

7) Johann Friedrich Reichardt (1752-1814):

Værk: Violinkoncert, Es-dur. Riga: Johann Friedrich Hartknoch, 1773.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

8) Maddalena Laura Sirmen (1745-1818):

Værk: 3 Violinkoncerter, opus 2. Amsterdam: J.J. Hummel, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer (ad libitum)
- 2 jagthorn (ad libitum)
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

Værk: 6 Violinkoncerter, opus 3. London: Willm. Napier, sine anno.

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

9) Anton Stamitz (1750-1809):

Værk: Violinkoncert, G-dur, opus 27. Paris: Boyer, sine anno [1777]. Medudgivelse: Paris: Le Menu, sine anno [1777].

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer (ad libitum)
- 2 horn (ad libitum)
- strygere (1. violin, 2. violin, 1. bratsch, 2. bratsch)
- basso continuo

Værk: Violinkoncert nr. 17, G-dur. Paris: Baillon, sine anno [1784].

Orkestrering:

- 1 violinsolist
- 2 oboer
- 2 horn
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch / altviola)
- basso continuo

Gennemgangen af orkestreringen i violinkoncerter af en række middelmådige komponister fra Mozarts tid viser klart, at selvom nogle af komponisterne holder fast ved Vivaldis orkestreringsmodel (violinsolist(er), strygere, basso continuo), er interessen for orkestrering med en blæsergruppe stor. De fleste vælger her 2 oboer og 2 horn; men blæsergrupper med 2 fløjter og 2 horn (cfr. Mozarts 3. Violinkoncert (KV 216), 2. sats) - eller 2 horn alene - forekommer også. Kort sagt: orkestreringen i Mozarts violinkoncerter er tidstypisk!